

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
duplu alu postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectori.

Nr. 23.

Brasiovu 1. Decembre 1878.

Anulu XI.

Sumariu: Unu memorialu istoricu (Fine). — Din miscellaneile lui Ioanu Munteanu. — Discursulu lui Ioanu Valeriu Barcianu. — Raportulu comitetulu asociatiunei despre lucrurile sale din anulu 1877/8. — Procesu verbale. — Bibliografia.

Unu memorialu istoricu

din lun'a Martiu 1869 sugrumatu dupa nascerea sa
in opidulu Miercurea din Transilvani'a.

(Fine).

Facia cu acestea premise, dupa-ce romanii sunt unu poporu egal indreptatitu si factoru politicu in constitutiunea Transilvaniei, cá si natiunea magiara, secuia si sasa prin articlulu de lege dietale din 1863 pe deplinu recunoscutu, a carui voce la schimbarile ce sunt a se face in constitutiunea Transilvaniei, nu se póte ignorá, éra elu declaratiunile sale in contra unei fusiuni fortiate, fara si preste invoirea sa au adus'o la cunoscinti'a locurilor mai inalte de repetite-ori; dupa-ce Maiestatea Sa atatu in cuventulu de tronu tñutu catra diet'a Ungariei din Decembre 1865, catu si in rescriptulu convocatoriu la diet'a transilvana din 6 Octombore 1865 a intonatu cu totu adinsulu necesitatea unei revisiuni serióse si petrun-dietórie a articliloru relativi la uniunea din 1848, pentru-cá intrebarea acést'a se nu se deslege numai la parere, dupa liter'a mórtá a legiloru, ci cu respectarea relatiuniloru cate s'au desvoltatu in decursulu tempului si prindiendu radecina s'au consolidatu; dupa-ce in fine Maiestatea Sa in rescriptulu pré-inaltu din 21 Iuniu 1861 indreptatu catra diet'a Ungariei a recunoscutu in publicu marele adevéru, cum-cá uniunea cu Ungari'a nu e executabile, pana candu natiunile nemagiare prin átare legatura isi vedu interesele loru nationali periclitare, si in rescriptulu pré-inaltu din 25 Decembre 1865 amenandu adunarea din Clusiu si concediendu deputatiloru transilvani a merge la diet'a de incoronare din Pest'a, a dechiaratu, cá prin acést'a validitatea deplina a legiloru tieriei pana atunci aduse (asia dara inarticularea diplomei din Octobore si a patentei din Februariu, cum si legea despre egal'a indreptatire a romaniloru si a limbei loru) nu se alteréza nici decatu, si cá uniunea definitiva cu Ungari'a, carea se va potea realisa numai dupa-ce voru fi regulate referintiele de statu ale tieriloru corónei ungare intre sine si catra imperiu, o face afara de aceea dependente dela cuvenit'a considerare a intereseloru marelui principatu Transilvani'a si dela garantarea

pretensiuniloru de dreptu ale diferiteloru nationalitati si confesiuni: marturisimu, cá anularea legiloru aduse de catra diet'a transilvana din 1863—64 si sanctionate de catra Maiestatea Sa; apoi desfiintierea autonomiei marelui principatu alu Transilvaniei si fusiunea neconditionata cu Ungari'a atatu in respectu administrativu catu si legislativu, mai nainte de a se desbate acestea cestuini vitali intr'o dieta legale a Transilvaniei conchiamata dupa una lege electorale mai ecuitabile, inainte de ori-ce revisiune, inainte de garantarea drepturiloru de esistencia a celoru doue natiuni nemagiare si anumitu a romaniloru, cu total'a contumaciare a loru, ne implù de cea mai profunda intristare pentru viitorulu acestui mare principatu si alu natiunei nóstre. Aceeasi anulare a legiloru din 1863—64 si desfiintierea autonomiei acestei tieri ne facù se simtimu amar'a umilire si degradare politica si nationale, in care fuseramu rapediti prin brusc'a si intru nimicu crutiatori'a atitudine a barbatiloru de statu din Ungari'a, pentru-cá acestia tractara si mai tractédia cu Transilvani'a curatu ca cu un'a tíera rebela, ocupata si subjugata cu forti'a armelorú; éra acést'a se intempla tocma in dilele candu Croatiei i-se lasa un'a pagina alba, destulu de mare, pentru cá aceea se scrie in trens'a ori-ce va voi, adeca se-si asigure un'a parte buna din automi'a sa si se nu fia constrinsa a cersí dela Ungari'a totu ce-i trebuesce pentru conservarea si administratiunea sa interna. La umilirea acést'a se mai adause si sarcasmulu prin impunerea unei legi electorale pré multu diferitória atatu de cea din Ungari'a, catu si de cea transilvana dela 1863, dupa care se conscrisera din intregulu mare principatu preste nonedieci si doue mii de alegatori, candu dupa cea impusa tieriei cu forti'a, abia ese $\frac{1}{3}$ din acelu numeru.

Pentru sfarmarea dreptulu publicu alu Transilvaniei si anume anularea sanctiunei sale pragmatice nu numai cá nu se simte nici cea mai mica desdaunare in administratiunea tieriei si in reforme binefacatorie, ci tocma din contra, abusurile formidabili, cari in Ungari'a sunt inradecinate din secolí, se latiescu pre fia-care di totu mai multu preste Transilvani'a. Intr'aceea mai multi barbati de na-

ționalitate romana de caracteru si de capacitate eminența, fusera aruncati din functiunile lor, numai că se-si recoreșca unii adversari politici vendett'a loru nationale si politica.

De catu-va tempu încóce barbatii natiunei nóstre ori-candu voiescu se se apropia de augustulu tronul alu Maiestatiei Sale, totu-déun'a sunt indireptati la Pest'a. Noi inse ne simtimu indatorati in consciint'a nóstra de cetatieni fideli si barbatii de onóre a supune la pré inalt'a cunoscintia a Maiestatii Sale, că noi diplom'a leopoldina si sanctiunea pragmatica a Transilvaniei, coroborata in cursu de 125 de ani cu mii de juramente, le cunóscemu si le sustienemu de singurul terenu legale, pre carele este ertatu locuitoriloru marelui principatu alu Transilvaniei a se misca, a'si desvoltá mai departe si a'si reforma drepturile acestei tieri; apoi acelea acte de statu, acelea pacta coventa, nu au fostu nici-odata incheiate intre Transilvani'a si Ungari'a, ci numai intre august'a dinastia a Maiestatii Sale si intre marele principatu alu Transilvaniei; prin urmare, daca este, că in dreptulu publicu alu Transilvaniei se se faca vre-o modificare, fia aceea de ori-si ce natura, acést'a se póte face numai pre bas'a legiloru fundamentali transilvane si numai intre acést'a tíera si intre marele principe alu Transilvaniei; éra candu acesti doi factori legelativi se voru invoí, că se tractedie si cu alta tíera a Maiestatiei Sale, atunci si numai atunci Transilvani'a prin diet'a sa, esita din poporulu intregu, éra nu numai din vr'o 5200 familii aristocratice si cateva orasie si orasiele fórte neinsemnate, ar' ajunge in pusetiune de a negociá si cu Ungari'a despre uniune mai strinsa, decatu este cea prevediuta in susu memoratele acte de statu. Pre catu cunóscemu noi impregiurarile acestei tieri si opiniunile predominantore, nici odata poporulu romanu nu a consimtitu si nu va consimti in veci, pentru că un'a dieta aprópe in 4/5 parti ale sale aristocratica si biurocratica, se trafice asupra intereselor vitali ale tieri preste totu si ale natiunei romane in parte. Ajuns'a si a trecut presté tóta mesur'a monopolulu, ce a esercitatu pana acuma un'a mana de familii aristocratice cu interesele acestei tieri nefericite.

Binevoiésca a crede Maiestatea Sa, că poporulu romanu din Transilvani'a nici decumu nu este nici asia de orbu si nesimtitoriu, nici neleale, precumu au cutezatu se'lu descrie in tempurile din urma càtiva consiliari plini de ura si urgia asupra natiunei nóstre. Acestu poporu din contra, in partea sa cea mai mare ajunse dejá la consciint'a de sine, cunóscce atátu interesele trohului, càtu si pe ale patriei sale, este totu-odata petrunsu de acelu mare adevéru comprobatu cu mii de esemple din istori'a acestei tieri, că aristocratia de aici au fostu totu-déuna inimica obstinata atátu a culturei poporului preste totu, càtu si mai vîrtosu a poporului romanu in specie, càtra carele pórtá un'a ura secularia; éra de aici au urmatu, că interesele generali ale tieri au fostu cau-

tate si aparate reu, séu nici-decumu. De alta parte, cei 1493 barbatii romani, cari au supusu Maiestatiei Sale dorintiele si dorerile tieri si ale natiunei romane in prea-plecat'a loru petitiune din 30. Dec. 1866, au spusu numai adevéru, candu au sustínutu, că natiunea romana nu póte asteptá vre-unu bine nici dela barbatii de statu ai Ungariei; adevéru acést'a, pre carele insii chronografii si istoricii de nationalitate magiara, inse de origine transilvani, l'au marturisitu in faci'a lumii si l'au pastratu pentru posteritate. Deci natiunea romana, si precumu credemu noi, tocma si celelalte doué natiuni ale Transilvaniei simtu cu atatu mai multu umilitoria stare, la care fu adusa tíer'a, pentru-cà diu aceea ce contribue si ea la tesaurulu statului, 14 pana la 15 milioane fiorini pre anu, se se védia constrinsa a cersi dela Ungari'a si cea mai mica sumusióra, de care ar' avea trebuintia.

In consideratiunea acestoru descoperiri preaumilite, subscrisii adunati in conferenti'a dela Miercurea, róga pre Maiestatea Sa, că intru intielesulu mai multoru pré-inalté dechiaratiuni ale Maiestatiei Sale, facute dela anulu 1860 încóce, la care ne provocaseramu si pana acuma in petitiunile nóstre nationali substernute de mai nainte, se binevoiésca a restabili vechi'a stare legale a marelui principatu alu Transilvaniei, determinata prin diplom'a leopoldina si sanctiunea pragmatica, apoi totu-odata a dispune redeschiderea dietei transilvane pre bacea legi electorale din anulu 1863—64, pentru că tíer'a se aiba ocaziune atatu a se dechiará asupra noueloru raporturi de natur'a dreptului publicu si anume asupra conditiuniloru uniunei, catu si a'si continua lucrarile sale de reforma si mai anume a delibera asupra modificariloru, cari trebue se se faca neaparatu in diplom'a leopoldina, pentru-cá Maiestatea Sa se o póta confirmá dupa esemplulu strabuiloru Maiestatiei Sale si cu consciintia linistita de regente, precumu a dechiaratu in rescriptulu de deschiderea dietei transilvane in 1 Iuliu 1863.

Rogamu pe Maiestatea Sa, că se nu dea audiu acelu consiliari de rea credintia, cari esu inainte cu sofisme, că Maiestatea Sa nu ar' fi avutu dreptu suveranu de a deschide diet'a Transilvaniei, nici a confirmá si santioná proiectele de legi ale ei, pana nu s'a incoronatu in Ungari'a. Nicairi, in nici o lege a Transilvaniei nu stá scrisu, că marele principe alu Transilvaniei n'ar fi in dreptu de a confirma si santioná legi pentru acést'a tíera, pana ce nu va fi incoronatu in Ungari'a. Din contra, este cunoscutu rescriptulu strabanului seu, alu imperatului Leopoldu II, carele radímatu pre legi, oprise strinsu cá diet'a transilvana nici cá de parada se nu cuteze a tramite deputati la diet'a inaugurale din Ungari'a.

Totu consiliarii de rea credintia sustienu, că legea electorale transilvana din 1863 fusese octroata, prin urmare, că acelei legi i-ar' lipsi valórea.

Cunóscemu si noi ce insémna octroare. Din

momentulu inse, in carele una lege octroata de tronu fu acceptata de catra 92 mii alegatori de buna voia, éra nu de frica; din momentulu, in carele acea lege fu incuviintiata si de catra corpulu legelativu conchiamatu pre bacea ei, ácelu octroi se pretacù in lege formale, de si numai provisoria. Prin urmare dorinti'a nóstra de acumu este numai, cá acelei legi electorale se i-se dea caracterulu de lege definitiva prin pré inalt'a sanctionare, pentru cá diet'a din partea sa o a supusu la timpulu seu unei discussiuni serióse, éra cu acea ocaziune maiortatea dietei facuse minoritatea concessiuni atatu de mari, precum asemenea nu s'au mai vediatu nicairi in alte corpuri legelative.

Inca odata repetiendu umilit'a nóstra rogare si tari in sperantia, cá Maiestatea Sa nu va mai suferi, cá Marele principatu alu Transilvaniei se remana in conditiune de tíera subjugata prin Ungari'a, suntemu si remanemu.

Miercurea 1869 Martiu.

Ai Maiestatiei Sale cesaro-regesci
credintiosi supusi.

Din miscellaneile lui Ioanu Munteanu.

Nr. 36 din partea II.

Districtulu Hunedórei care fù in Transilvani'a întregu aপরত de jefuiri, de morti silnice, in care binele si persón'a fie-cui erá asigurata, din a 4-a pana in 14 Februariu s'a facutu unu tétu de jefuiri si de morti silnice.

Audiendu eu cá und'a rebeliloru se apropia decatra Sibiu incóce, si vediendu cá capitanulu Csernovits cu soldati romani banatiani, care sta din 2 companii pedestrasi, si vre-o cati-va calarasi (sum'a 390) si avea 2 tunuri, se trage catra Hatiegu, vediendu totu-deodata si aceea, cá sasii dela Orastia fara a stá in contra unguriloru, spaimentati de vestea loru fugu catra Dev'a, aducundu cu carulu armele la D. Runcanu comandantele cetatei, si de aci, spariandu si orasiulu, fugu catra Hatiegu, amu asteptatu inca 24 de óre, si dupa vesti mai próspete vediendu cá nu e gluma, m'am trasu si eu catra Hatiegu, asiadara remase si orasiulu golu, pentru-cá si administrati'a si banatienii s'au fostu retrasu; se invia in ungurii din Dev'a simpathi'a rebela, trimisera inaintea ostei rebele inviatori, spioni, pe semne pentru contielegeri. Dev'a pentru asiguranti'a persónei si a binelui a tramisu deputati'a inaintea ostei rebele, dar' ducele ungurescu Kemeny Farkas cu astfeliu de cuvinte a abondatu deputati'a: „Ve sciu ce feliu de ómeni sunteti, Dev'a mai tóta e petsoviana (i-e fidela imperatului) si numai decatu 'si-areta vechi'a pisma, — dand'i man'a cu cati-va membri de ai deputatiei care simpathisa cu elu, ér' catra unulu (unu romanu) nu-i fu rusine a dice: „cu domniat'a nu

dau man'a, cá nici-odata n'ai fostu intr'o ópinia cu mine.“

In fruntea rebeliloru vediù deputati'a si unu omu (unu venatoriu alu unei baronese) care cu vre-o cateva dile s'a fostu departatu din Dev'a, fiindu inarmatu si indiestratu cu pasu dela administratorulu nostru D. Cserbes cá inviatoriu si spionu. Sub ducele numitu intrara rebelii in piati'a Devei resunandu: „élljen,“ si dela ei, si dela ungurii din Dev'a, cu pedestrasi si calarasi cu totu era la vre-o 1500. Mai inaintea, luandu-se josu de pre fontan'a piatiului stégulu celu imperatescu prin unu arménu orasianu cu strigari de „élljen“ 'lu rupsera, dupa aceea ii cortelara cu porunca se çapete de beutu si de mánçatu (de sciutu in daru), tóta nóptea beura, strigara, odihn'a orasiului de totu o tulburara cantandu cantari de hula in potriv'a imperatului, dintre care unulu 'lu avemu aici:

Osztrák ármány Ferdinand
Karl, Frantz, Albert, Stefro, Lajos
Zsofia-Zsofia, Jelasits, Rájásits
Simonits, Burlis
Urbán, Hurbán, Blomberger,
Ribel, Puchner, Rukavina,
Gedeon, Laininger, Vindisgretz
Camarilla, Reactio, Rácz, Szerb, Oláh
Jllirismus, Saxonismus, vesszetek el.

In aceste grozavii ajunseramu alu 6-lea Februariu candu Kemeny Farkas incepù unde sunt armele susu numitiloru, saxoni, care se tienusera de proverbulu: „Fug'a e rusínósa, dara e sanatósa.“ Tramisé deputatia la comandantele cetatiei la D. Runcanu, care erá inchisu in cetate cu 2 tunuri si 60 de fetiori, se dee cetatea, dar respunsulu fuse: „cá cetatea pana la unu picu de sange nu se da.“

Vediendu rebelii cá ar' fi mai usioru a ocupá pivnitiele cu vinulu, decatu cetatea cu právu, in locu de a atacá cetatea, atacara pivnitiele si boltele romaniloru. — Pivniti'a judelui primariu D. Moldoyanu fuse cea dintaiu care caditù in manile rebeliloru, ale carei usi ne mai potendu portá lovirile secuiloru, 'si versá vinulu in gur'a rebeliloru; asemenea si magasinele acestuia fusera jefuite si predate. Cumperá rebelii din bolte fara bani, cá altulu cu bani. Oficiirii amblau indreptati de inviatori cate cu doi hoheri (carnefice) prin casele orasianiloru dupa scumpeti, facea de frica a schimbá bancutele lui Kosuth, cá de nu ii spendiurá; la unu orasianu a fostu si batutu pironu in grinda, unde erá se-lu spendiure. — Pusicara dupa preotulu romanu, i-sparsera cas'a, luara dela curtea fiscusésca o suma considerabila de bani, cu care si inspectorulu fiscusescu Cseh, omu de natia magiara, calcandu-si juramentulu fugi la rebeli. 500 f. m. c. au luatú dela oficiurile salinarii din M. Soimos si cuitantia numai dupa multa rogare dederá. In diu'a acést'a din porunc'a lui Kemeny se strinsera orasianii romani cu ungurii la olalta, facura contractu cá si de aci inainte voru trai fratiesce, ér' ducele Kemény uitandu frumósele promisiu de

pace, tramise pe Kis dupa alta turma rebela care si sosí in a 6-lea Februaru pe la miediulu noptii, sub comand'a lui Beke totu aprindiendu si omorindu; care eu intielegandu asisderea si aceea, cà Bem e gonitu de cei imperatesci si vrea a se impreuná cu cei din Dev'a, incredintiati fiindu-cà barbatii romanilor mei, navalia asupra loru nóptea, (dupa dis'a unui unguru), au peritu dintre ei 43 gemeineri, 7 oficiiri; pre oficiiri a dou'a di sub nume cà sunt secui i-au ingropatu cu mare pompa, éra pre gemeineri nóptea pre ascunsu i-au típatu in Maros; totu navalirei a-cestia i potemu multiami, cà nu s'au dusu si in Hunedóra, unde ii asteptau ungurii de acolo cu pite cópte, cu porci si vite taiate, ii opaciuu mai incolo in 24 de óre de a nu se putea impreuná cu Bem. Dar' ungurii tulburati de pierderea fratiloru loru, mai tare s'au fierbentatu, au inceputu a jefui pe romani, unguri, nemti, fara alegere, vená ómenii pe ulitie, care erau imbracati in haine romane. In alu 7-lea Februaru plecara din Dev'a cu orasianii unguri cu totu catra Orastia, aprinsera satele vecine: Sant, Hilmu, St. Andreiu, pre romanii cari i-gasira acasa i-puscara (pentru-cà candu a venitu Kemény a spusu catra romani se remaia acasa cà nu le-a face nimica); éta nadejdea radiamata intr'unu rebelu, de-odata au saracitu la vre-o 300 de familii. Dar' abea sosira la podulu Simeriei si éta se intalnira cu Bem, care fugea gonitu de cei imperatesci, fugea dar' nu putea, pentru-cà dupa óste érá Devenii cu cara cam la vre-o 300 de cara, si nu putea trece cu tunurile de ele, au restornatu dar' carale, intr'alu carora verfu sberau femeile cu copii in bracia, cu unu cuventu: confusi'a érá mare, dar' perderea totu mai mare, pentru-cà dela Bem s'au luatv vre-o cate-va tunuri, si in cea mai mare tulburare fugira in Dev'a; Bem necajitu publicà la orasiu, cá nimenea mai multu se nu indrasnésca a merge dupa óste cu caru, pentru-cà facu confusia, fara daca vrea cineva a lasá orasiulu, elu tramite invalidi cu o numerósa armata catra Oradea mare, cu ei se potu duce; au si plecatu din Dev'a multi orasieni cu ei, dar' in strimtorile Zarandului esindu-le Buteanu inainte i-a nimicitu.

Bem se vedea de apururea a lasá Transilvani'a, pentru aceea recomandandu orasiulu grijei si padiei mele mi-a tramisu 1000 fr. cm., cari bani i-tramitu cu cinste onoratului comitetu spre intrebuintiare. Mi-au statornicitu pre luna 120 f. m. la fia-care tribunu 30 fr. cm. pre luna, care plata, dela Oradea mare, de ne-vomu portá bine, pre tóta viét'ia se o fragemu, cu unu cuventu érá se valedica. — Dar' inca in sér'a aceea sosira dela Aradu la vre-o 3000 de rebeli, calarasi si pedestrasi; asia-dara Bem vedien-du-si óstea intarita, si-a mutatu planulu. Indata a tramisu deputati pre Majoru Bauer, cu vre-o cati-va cetatieni la comandantele cetatiei Dev'a (care stá cá candu-va Zrinyi la Sziget) se dee cetatea, dar' respunsulu a fostu cá mai inainte: „pana la o picatura

de sange cetatea nu se dà.“ — Lasà dar' Bem cetatea si in 8-a Februaru plecà catra Orastia, dar' la podulu Simeriei fiindu asteptati de cei imperatesci s'a facutu o lovire crunta; de caditii rebeli érá acoperitu siesulu dincóce si dincolo de podulu Simeriei, ranitii s'au adusu in Dev'a 370. Ostea imperatésca inca a patimitu multu, cà rebelii facundu-se cà trecu la cei imperatesci, si in chipu de incredere trami-tiendu-si si stégulu loru, candu au fostu aprópe de ai nostri, au datu cu tunurile intr'ai nostri; vediniu cà nici tardiu nóptea (inceputu de diminétia) nu se sfarsiesce batai'a, dintr'o cóste unde eramu asiediatu cu D. Csernovits capitanulu Banatieniloru. dedui cu 2 tunuri, care audindu-le ungurii au crediutu a fi de tóte partile incungiurati si s'au retrasu in Dev'a. Rebelii precumu audimu, acumu sunt pre la Vásárhely, dar' pre la noi satele pre unde au trecutu tóte le-au arsu, precumu: Simeri'a, Ripasu, Spinu, Gelmanu, Bentzintzu; in Orastia tóte casele cu bolte cu totu le-au jefuitu, au fostu mai remasu inca in Dev'a la vre-o 200 de rebeli, care jefueau prin orasiu fara osebire, pana candu ajunseramu acolo cu D. Csernovits, si i-amu desarmatu. Noi incredintiati fiindu in vecinii si fratii nostri saxoni din Orastia, crediendu cà si de au remasú rebeli acolo, si ei 'i voru desarma, dar' tocmai din potriviva s'a intemplat, noi numai atunci amu sciutu cà in Orastia sunt rebeli, candu din porunc'a D. Csernovits mergundu patronulu Banatieniloru in Orastia a datu acolo de rebeli; harnicii Banatieni s'au si apucatu a-i desarma, crediendu cà tocmai de s'ar intemplá se se scóle rebelii, totusi cu ajutoriulu sasiloru 'i voru apasá, dara sasii numai cu sange rece s'au uitatu, candu rebelii au venitu pe vre-o doi dintr'ai nostri; asiadara amu cautatu si Orasti'a cetatea sasiloru noi se-o mantuimu, amu si plecatu cu trupele nóstre (Banatieni si Landsturm), dar' rebelii audiendu cà ne apropiamu, fara de a tienea in fuga ceva ordine, unii pe délu altii pre vale aruncandu'si armele au fugitu; abea amu gasitu vre-o 7 dintre ascunsi prin pivnitie, cari i-au si prinsu romanii nostri, si i-au dusu catra Dev'a; dintre rebelii raniti mai sunt si acuma multi in cas'a bolnaviloru in Dev'a, macar-cà rara di e in care se nu ingrópe doi séu trei.

N. Solomon mp.

Nr. 37 din partea II.

Observari dintr'o caletoria prin Banatu aloru doi Ardeleni.

Din 15 Febr. a. c. pana in 4 Martie inclusive.

Primindu o scrisóre dela locurile pré inalte din Sibiiu prin m. Comitetu de pacificatiune alu natiunei romane, care era indreptata catra Esc. Sa G. Comando dela Temisióra Glaeser, amu acceptat'o parte cu bucuria, cà-ci prin acést'a cugetamu, inse pre dreptu a implini o datoria santa catra patria si na-

tiune, parte plinu de ingrodire si téma, se nu devinu in manile barbariloru magiari, cari fóra osebire ucidu pre ori-si care sufletu de romanu, care din nenorocire cade inaintea loru. Barbar'a fapta a rebeliloru magiari dela puntea Simeriei, careia asemenea nici gintele pagane nu pátrau, ér' de alta parte pentru bravele nóstre trupe imperiale (cari padiendu dreptulu de resboiu totu-déun'a santu si nevatematu, si cari totu-déun'a cu cea mai mare crutiare s'au portatu, si se pórtá catra lotrii, si aprindietorii de sate Mongoli). Ingrodietóri'a scena, aceea barbara fapta, dicu, ne-a pusu inaintea ochiloru mai bine de 200 soldati imperiali — romani, si sasi, ér' din partea rebeliloru la 1400 morti, éra ranitii in spitalele din Deva mai multi de 300, dintre cari numai pucini mai sunt in viétia, ceialalti au moritu si moru; dupa cum s'a aflatu din enumerarea si socotél'a facuta din mandatulu capitanului Csernovits si alu pref. Solomonu. Celu dintaiu povatinitoriu la 500 de granitieri dela Caransebesiu, cu asia numitii plaiasi mestecati, toti romani, ér' nici unu serbu, dupa cumu falsu a scrisu unu corespondentu alu Gazetelor de Brasiovu, de care totu Banatulu s'a miratu, cà-ci numira serbi pre acei bravi granitieri romani, cari sunt sub comand'a bravului si umanului capitanu Csernovits, cu care eu in facia amu vorbitu in trei renduri, de doue luni incóce. Alu doilea — Solomonu — conductorului lagerului dela Hatiegu adunatu din comitatulu Hunedórei, — omu intieptu si seriosu destulu in lucrurile sale, dar' paguba, cà nu are langa sine unu omu harnicu, care se'lu ajute in grelele stari inprejuru in cari se afla.

Dela podulu Simeriei pana catra Dev'a aprópe totu campulu érá acoperitu cu cadavre de ale rebeliloru, cu caii nu érá potintia pre drumu a merge, facundu'si spaima de cadavrele ce jaceau ici colea in si pre langa drumu; ba in întórcere cu gródia amu vediutu, cumu scobean ciórele, si cumu hatiuiau canii din siantiuri pe mortii cei reu ingropati, din a caroru putóre se póte proroci o ciurma cumplita. — Barbarii magiari dupa ce au fostu respinsi pana la Dev'a, intorcundu-se trupele nóstre imperiale catra Sibiiu, au prapaditu cu focu tóte satele romane pana la Orastia, incatu nici o casa n'a remasu, ér' pre romani, a caroru viétia mai inainte o asigurase, i-au puscatu pre care unde 'lu aflara, incatu mai multe sute de prunci au remasu orfani, fara pane si fara imbracaminte. — Inca o fapta din cele mai crancene a paganiloru magiari: pre preotulu unitu din Spini (Bád) satu de granitia, pre Ioane Sin'a dupa-ce l'au prinsu Bem cu lotrii magiari, i-au mutilatu mai intaiu degetele dela mani, apoi manile amendoue. Dupa aceea, ah! o crudime si barbaria neaudita! medulariulu, — si in urma jafuindu'lu de 1000 fl. care i-a avutu la sine, l'au despicatu in patru parti. Omenire! omenire! spune-mi de ai mai auditu, séu ai cetitu in istoria astu-feliu de crudimi barbare. Preotiloru! si inteligentiloru romani! Feriti-ve, nu dati fačia cu

astu-teliu de bestii crude, cari devinu la fapte ne mai pomenite in istorii; nu le credeti mai multu, si nu ve amagiti nici in presentu nici in venitoriu cu a loru dare de mana a prieteniei!

Dupa ce amu vediutu cu ochii si amu auditu cu urechile aceste fapte crudele, amu trecutu graniti'a Ardélului catra fratii nostri din Banatu, unde cu ánim'a ferbinte doreamu se dau man'a cu nisce romani, cari lucra si ostenescu pentru interesele natiunei. Nici m'am insielatu in dorirea'mi, cà-ci amu avutu cea dintaiu norocire a onora pre zelosulu, pre invetiátulu si harniculu barbatu Stef. Ionescu, fostulu deputatu in vér'a trecuta la diet'a magiara in Bud'a Pest'a, asemenea pre oficirulu imperatescu Dragomiru, si alti barbati de tóta ples'a culta, intre cari multi Transilvani, in diregatorii publice-politice, dar' nu dupa cumu ar' pofti dreptulu alegerei prin populu, fiindu-cà diregatoriile mai inalte de-a rondulu sunt completate de serbi, si magiari, bataru ei sunt numai cá de sementia. Inse dorere! poporulu romanu din Banatu este rece catra barbatii cei invetiati, esté nesimtitoriu, si inca spiritulu timpului nu s'a treditu in ánim'a lui, care altmintrelea lucra in pieptulu romaniloru transilvaniani. Eu cu sociulu meu Const. Stezariu oficiru imp. amu cercatu si amu intrebatu in Banatu de unii ómeni de plés'a de róndu, cumu se au ei cu ómenii cei invetiati ai loru? Inse ei au respunsu cu recéla: cà ei cu cei invetiati n'au de a lucrá, si cà loru totu atat'a li-este, ori unguru, ori serbu, ori romanu se li fia Domuu, precumu dice poporulu. Aici cu oftare amu aflatu, cà cei inteligenti nu-si facu tréba cu poporulu, nu-lu destépta, nu-lu luminédia, ne aducéndu-si aminte, cà si ei sunt din sinulu poporului alesi, pentru a caruia luminare sunt meniti.

Va urma.)

D i s c u r s u l u

pronunsiatu de *Ioanu Valeriu Barcianu* la adunarea despartimentului alu IV. tienuta in 1 Augustu 1878 in comunitatea Sasciori (cerculu Sabesiului)

Motto: Precumu ne vomu sará,
Asia vomu si mancá.

Domniloru si fratiloru!

Chiaru adi se inplinesce anulu, de candu cu acelesi cugete si scopuri cá si aici, ne-amu fostu adunatu in Poiana cea frumósa si marétia, de unde ochiulu romanului ardelénu póte vedea cu deplina mandria un'a mare parte din valile si délurile incantatórei sale patrie.

Si astadi éca-ne éra inpreuna, de si nu pre umerii maretiloru Carpati, inse éra intr'unu locu nu mai puçinu farmecatoriu alu tierei nóstre, la pólele recoritórie si umbróse ale muntiloru nostri média-noptieni, la tiermurii selbatecului Sabesiu.

Desu ne adunamú asia multime mare de ómeni, va cugetá cutare séu cutare. Asia e, fara indoiéla, pentru-cá avemú lipsa, mare trebuintia se ne adunamú, se ne consultamú, se ne întielegemú despre îndreptarea necasurilorú nóstre ale tuturor'a.

Inse daca vomú socoti, cá într'unu anu întregu abia odata ne întalnimú in modulu de astadi, éra trebuintiele si lipsele in tóte privintiele vietiei nóstre, despre cari aru trebui se vorbimú si se ne întielegemú, sunt sute sí mii si se inmultiescu din di in di, atunci dieu vomú vedé cu totii, cá ne adunamú prea puçini si prea arare-ori.

Asociatiunea nóstra transilvana, si asia si despartimentulu nostru nisnesce din tóte poterile a dá mana de ajutoriu inaintarei poporului nostru, luminandu si desteptandu'lu spre a'si îndreptá starea, averea si a'si usiorá viéti'a de necasurile si greutatile ei.

Pre scurtu, noi tienemú aceste adunari si întalniri cu poporulu, pentru-cá se ne indemnámú unii pe alții la lucrare, la munca, la crutiarea si sporirea averilorú nóstre, se ne ajutamú fratiesce cu unu sufletu si cu o ânima la bine si la reu, pentru-cá un'a suntemú in lege si in limba, si daca nu ne vomú ajutá noi pre noi, mil'a strainului nu ni va fi spre ajutoriu. Éra ceealalta parte a nisuintiei nóstre este cea mai mare si cea mai santa, este luminarea spiriteloru, este cartea, uniculu drumu care fara smintéla ne scóte din întunerecu si ne scutesce si apara de multe si mari pericule, pentru-cá omulu luminatu, omulu cu carte nu se va teme nici odata, elu va trai; éra omulu neluminatu, omulu fara carte, mai alesu astadi, usioru póte picá prad'a nesciintiei sale. Acolo unde poporulu a fostu luminatu, unde scólele au fostu mai multe, mai iubite si mai spriginite decâtu cârciumele, acolo n'a fostu si nu va fi nici odata iobagia, nici saracia.

Daca privescu la locurile unde neamu adunatu astadi, sufletulu mi se inveselesce, pentru-cá icón'a acestoru locuri preste totu este frumósa, este curata faptura a manilorú lui Ddieu.

Inse daca me uitu mai deaprópe, mai de amenuntulu la partile acestei icóne, daca privescu la fia-care mosiia, la casele si curtile ómenilorú, daca calcu in urm'a fia-carui locuitoriu romanu de pre tiermurii acestui rîu, sufletulu mi-se intristédia, suflarea mi se ingreuna si ânim'a mea de romanu si omu me îndémna a spune ceea ce vediu, ceea ce'mi apésa sufletulu, pentru-cá se ajutamú cu poteri unite la departarea reului ce amú aflatu, si se indemnámú la pornirea pre calea cea adeverata, pre calea binelui si a mantuintiei.

Si acést'a se póte cu atatu mai usioru, fiindu-cá aici, spre bucuri'a tuturorú, totusi se mai afla barbati de ai poporului, cari traindu in buna întielegere si iubire adeveratu fratiésca, impintenati de binele comunu, au aratatu si voru mai arata, cá sunt in stare de a'si implini datorinti'a lorú santa cá ómeni

luminati, cá ómeni ai poporului, cu ânima si bunavointia.

Cate paduri pustiite din negrigia si nesciintia, cate déluri si cóste desierte si plesiuge de ale ómenilorú se afla pre aceste locuri! Daca va merge si mai departe asia; daca in paduri va cârmui capr'a, cea mai mare dusmana a padurilorú, si nu man'a deprinsa a omului întieleptu; déca pre déluri si cóste, din negrigea omului, se voru inmulti si spori pèrfurile si rupturile, in loculu gradineloru si alu arborilorú, apoi cele mai mari primesdii nu voru fi departe, ne voru ajunge in viétia inca seceta, pustiirile acestui rîu selbatecu se voru inmulti intricosiatu. Unu délu va urlá dupa celalaltu, ceea ce într'o vale angusta cá acésta va aduce mari primesdii, un'a gradina se va duce dupa ceealalta, si asemenea voru urma curtile si casele. Vaietarile si strigatele atunci voru fi prea tardiu, si de vomú plange, vomú plange numai pecatele nóstre, si vomú invinovati numai nepasarea, negrigi'a nóstra; éra sórtea copiilorú si a nepotilorú nostri nu ni va da odichna nici in momentu.

Inse lucrulu umeru la umeru, conducerea neadormita a unei comunitati întielepte, a satului, si neintardiatulu ajutoriu alu tuturorú celorú primesduiti, fara indoiéla ne va scapá de tóte aceste rele, de cari suntemú amenintiati.

Apoi ce se dicu, candu vediu acésta multime de ómeni din aceste parti, pre cari, in lips'a mosiilorú, din anu in anu, i vedemú caletorindu cu glót'a, cu sutele in locuri departate, pre tiermurii Muresiului si pre alte hotara, pentru-cá se'si sape cate unu locu de crumpene (cartofi), ori de cucuruзу, pentru cá se aiba ceva, cá se nu móra de fóme.

Toti vedemú si cunóscemú amarulu si greutatile acestui traiu tangitu, toti ne plangemú si ne vaieramú asupra lui, inse cu tóte aceste totusi suntemú asia de slabi si de peccatosi, incatu nu ne socotimú si nu ne batemú capulu, cá macaru pentru pruncii nostri se pregatimú, se planimú alta viatia, mai puçinu nacajita.

De carte si de mestesiuguri pare cá nici nu ne vine aminte, cá si candu acele n'aru fi pentru noi toti, ci numai pentru unii alesi, séu dóra chiaru numai pentru straini.

Vedeti acea cetate betrana?!) Acelu vechiu cuibu de uriesi. Ea nu mai este. Zidurile ei s'au derimatu, camerele si pivnitiele, granariile si aristile din ea s'au surpatu, s'au cutropitu; proprietarii ei au peritu, chiaru si numele lorú s'a stersu din aducerea aminte a ómenilorú. Aceia au fostu uriesi, au fostu prea puternici, pentru cá ei mergeau la venatu cu septemanile in aceste paduri fórté întinse pe atunci; ei opreau pe negutiatorii caletori si cu potere

*) Ruinele unui vechiu castelu de-asupra Sasciorlorú, in midiloculu vanei Sabesiului.

armata, li rapeau marfurile, cá se'si decoredie casele si mesele; tieneau bancheturi cu septemanile intregi, se restatiau fara grigie in mancari si beuturi, éra d-vóstre aici in vale, lucrati cu dorere si cu sudóre din diori pana in diori numai pentru ei, numai pentru fólele, pentru imbuibarile lor. Erá vai de acela ce nu ascultá. Nópte vecinica, cu lantiuri de grumazu, in vr'o gaura sub cetate erá sórtea lui. Multe óse de sasciorení, lazorení si alti rfurení voru fi putreditu sub aceea cetate; multe lacrimi de veduve si orfani voru fi udatu pórt'a aceluí cuibu de tirani.

Astadi acele dile, multiamita ceriului, nu mai sunt, au trecutu si nu voru mai veni, decatu póte numai la o alta faptura omenésca.

Astadi fia-care ne bucuramu de libertatea cugetarei si a lucrarei, ceea ce ni va fi mai spre fericare.

Astadi noi suntema domnii sortii nóstre, si nu altii. Precumu ni vomu sará, asia vomu si mancá.

In lipsa de mosii dara se ne invetiamu pruncii la alte moduri si midilóce de a'si castigá pana de tóte dilele, si, daca se póte, se li intemeiamu una viatia mai pucinu ingreunata si mai inlesnitóre de a agonisi, de a aduna pentru dile de nepotintia, pentru viitoriu. Aceste moduri sunt scól'a, totu féliulu de mestesiuguri, negutiatori'a; servitiu in óste mai cu séma; si alte multe inca.

Inse inceputulu, temeiuulu celu tare la tóte acestea este scól'a buna, este cartea pre de o parte, pre de alt'a este crescerea buna, adeca esemplulu celu bunu acasa intre parinti si intre ómeni, in satu, precumu si adevérat'a tñnere a legiloru bisericeí nóstre.

Numai puçina pricepere e de lipsa, puçina judecata sanetósa trebue si nici-unu tata, nici-una mama nu va asteptá se-i silésca legea a'si da pruncii si copilele la scóla, la invetiatura. Si crediu, cá si pana acum'a multi dintre dvóstre, fratiloru, voru fi vediutu, cu catu sciu ei mai pucina carte decatu pruncii lor.

Dela scóla ajungi la meseri'a de care 'ti place, de care ai lipsa si care 'ti este de folosu.

Sciu cá in aceste parti sunt buçneri (dogari), olari, ba chiaru si iconari; mai multi apoi sunt morari, bardasi (lemnari) si macelari; inse toti lucra acestu mestesiugu fara invetiatura de ajunsu, lucra numai candu n'au altu lucru.

Inse modulu acesta de viétia nu este de ajunsu, pentru-cá nu-i de sestamu, nu-i pentru totu-deaun'a, nu-i cu slobozeni'a legiuita si de lipsa, ceea ce olarii, dogarii de pre aici sciu si mai bine, mai alesu candu o patu in orasiere vecine de li spargu ólele, i scotu afara, ori li confisca sculele mai cu séma in orasiere sasesci*). Apoi in locuri asia bogate de poporu ro-

*) Se mai intempla undeva vreo blastematia cá acésta? Ne-amu mira fórté. Scimu cá s'au intemplatu tiranii de aceea sub domni'a privilegiului; dara astadi? Unde se calca legea libertatíei de professiuni? Red. Trans.

manu ca aici, este fórté de lipsa cá se fia celu puçinu doi rotari, cojocari, pelarieri, fauri, cismari, talpari, cari se fia invetiatu vreo 3-4 ani mestesiugulu dupa tóte regulele, si le aru ámblá prea bine, mai alesu acumu, candu in aceste locuri se tienu terguri de septemana si de tíera. In lips'a loru inse dvóstra trebue se dati banisiori castigati cu sudóre, in pung'a strainiloru, saracindu prin acést'a pre copii, pre in-susi némulu dvóstra.

Aici nu trebue se uitamu, cá si asociatiunea nóstra transilvana, la care damu cu placere in totu anulu ajutoriulu nostru de bani, inca ajuta cu premie, cu sumusióre de bani pre cei cari dintre copii nostri invétia vre-unu mestesiugu.

Tóte aceste vi le-amu adusu aminte cu acestu privilegiu pre scurtu, pentru-cá mi-amu tienutu-o de datorintia taçia de starea dvóstra fratii mei.

Nu trebue nimicu alt'a, decatu numai voia, placere, lucru si judecata sanetósa, si tóte cate stramosii nostri n'au fostu in stare in sute de ani a face, vomu face noi in scurtu timpu spre inaintarea si in florirea starii nóstre si a némului nostru romanescu.

Inainte dara fratiloru, inainte fara téma, cu tariá si cu curagiu, unulu cá unulu la lucru, la scóla, la méstesiuguri si apoi vomu vedé cine-i cá romanulu in vét'r'a strabuniloru sei!

Nr. 158—1878.

Raportulu comitetului asociatiunei despre lucrarile sale din anulu 1877/8.

Onorabila adunare generale!

Conformu statutelor si regulamentelor asociatiunei nóstre, comitetulu instituitu de d-vóstra in adunarea gen. din anulu trecut, vine cu totu respectulu a Ve presintá raportulu despre lucrarile sale de preste anulu espiratu.

Nu ne vomu demitte in enumerarea lucrariloru minutióse séu asia dise de cancelaria, cari au mai multu caracterulu de manipulative.

Ve vomu raportá despre acele afaceri si lucrari, cari au interesu generalu si cari tindu la realisarea séu macaru apropierea scopului pentru care acést'a asociatiune s'a infintiatu acumu sunt si éptes pre diece ani.

Vomu face si despre aceste numai asia dicandu, o espunere succiuta, cuprinse fiindu si ele in procesele verbali ale siedintieloru comitetului publicate in fóia asociatiunei „Transilvani'a.”

I.

Siedintie s'au tienutu in cursulu anului trecut ordinarie... extraordinarie...

D-Vóstra sciti cá in adunarea din anulu trecut tienuta in Blasiu, espirendu periodulu de trei áni pentru oficialii asociatiunei, s'a alesu din nou orga-

nulu executivú s'eu oficialii asociatiunei in persónele cunoscute inaintea D-Vóstra si anume: Dlu Timoteiu Cipariu cá presiedinte, dlu Iacobu Bolog'a cá vice-presiedinte, dlu Georgiu Baritiu cá primu-secretariu, dlu dr. Iosifu Hodosiu cá alu doilea secretariu, dlu Constantinu Stezariu cassariu, dlu Eugeniu Brote, controloru, si dlu Petra Petrescu archivariu.

Presiedintele si vice-presiedintele fiindu a se intari de guvernú ministeriulu de interne prin charti'a sa din 5 Novembre 1877 Nr. 43175 comunicata comitetului in 3 Decembre a aceluasi anu, a intaritu alegerea presiedintelui si vice-presiedintelui nostru.

Comitetulu D-Vóstre inse a functionatu si pana la acést'a data si a luatú dispositiunile necesari pentru executarea conclusiuniloru luate de adunarea generala din Blasiu.

Asia indata in prim'a siedintia s'a luatú dispositiuni pentru transpunerea acteloru la oficialii cari s'au alesu din nou, si cari mai inainte nu facéu parte din comitetu.

Apoi constatandu-se bugetulu s'au facutu dispositiuni pentru impartirea stipendieloru si ajutórieloru votate de adunarea generala pe anulu 187⁷/₈ deschidendu-se concursu si observandu usulu si regul'a, cá acei tineri stipendisti, cari n'au absolvitu cursulu studiiloru la cari erau aplicati si au documentatu progresu in studiu si portare buna morala, se se lase si mai departe in beneficiulu stipendiului avutu.

Numele acestoru tineri remasi in stipendiulu avutu, catu si numele acelor'a, caroru s'au datú acum mai antaiu stipendiu s'eu ajutórie s'au publicatu deodata cu respectivele procese verbali in fói'a asociatiunei „Transilvani'a“ si prin urmare credemu, cá aci ar fi superfluu de a'i mai numi.

Atat'a inse voimú a constatá cá la 4 stipendii de cate 60 fl. pentru ascultatori de pedagogia au concursu diece tineri;

La unu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea Galiana au concursu doispre diece tineri;

La doue stipendii de cate 70 fl. pentru elevi de scólele comerciale au concursu trei tineri;

La doue stipendii de cate 60 fl. pentru elevii de agricultura a concursu numai unu singuru tineru, caruia s'au si datú stipendiulu; alu doilea stipendiu s'au datú mai in urma tinerului Ioanu Mog'a, elevu de agricultura in Mediasiu.

La ajutóriele pentru diece tineri sodali de meseria de cate 25 fl. au concursu patru dieci si unu;

la ajutóriele de cate 12 fl. 50 cr. pentru 28 invetiacei au concursu sieptedieci de tineri.

De aci se vede, cá tinerii nostrii au inceputu a frecuentá intr'unu modu fórte imbucuratoriú mese-riale. Regretarea nóstra este numai, cá nu potemu ajutorá pe mai multi si mai bine, neajungandu-ne poterile banesci.

Stipendiale pentru doi realisti de cate 70 fl. s'au datú numai unuia, nefindú mai multi concurenti;

ér' celalaltu, in suma numai de 60 fl., s'au datú tinerului Nicolau Neamtú, ascultatoriú de tehnica in Vien'a. Pentru acést'a dispositiune, comitetulu ve cere a'i votá indemnitate.

Stipendiale pentru unu ascultatoriú la academi'a comerciale in Vien'a cu 400 fl. pentru unu gimnastu din fundatiunea Dobâca à 60 fl. si pentru unu gimnastu din fundatiunea N. Marinoviciu sen. à 60 fl. s'au datú fostiloru stipendisti din anulu trecutú.

Ajutoriulu pentru unu gimnastu cu 20 fl. din fundatiunea Emiliu Basiot'a, in lipsa de concurenti in conditiunile fundatorelui nu s'a distribuitu.

Asemenea nu s'au distribuitu premiele patru de cate 25 fl. votate pentru invetiatoriú mai distinsi in instructiunea practica a pomaritului si gradinaritului; pentru acestea inse se ve va escrie cu consimtimentulu adunarei gen. concursu spre distribuirea acelor'a in modu decursivu, cu atatu mai vertosu, cu catu pentru anulu ce urmézá din lips'a medilóceloru nu s'a potutu pune in budgetu o rubrica noua pentru acele premii.

Din 700 fl. votate pentru ajutorarea scóleloru romane mai serace, 200 fl. s'a rezervatu pentru scóla de fetitie in Campeni; ér' restulu de 500 fl. s'au distribuitu precum urméza: 250 fl. amu pusu la dispositiunea consistoriului archidiececanu din Sibiu; 125 fl. ordinariatului metropolitanu din Blasiu si 125 fl. ordinariatului diecesanu in Gherl'a.

Cu celelalte positiuni sistemisate ale budgetului, s'a urmatu intoema dupa conclusiunile luate de adunarea generala din anulu trecutú.

Din cele espuse pana aci in privinti'a budgetului se vede cá detragendu positiunile sistemisate pentru administratiune etc., cari inca sunt necesarie, asociatiunea nóstra a concursu in anulu trecutú, la promovarea culturai poporului romanu cu 2520 fl. — Suma destulu de modesta si amu poté dice suma prea mica pre langa multifariele nóstre spese ce trebue se suportamu déca voimú realisarea scopului ce acést'a asociatiune si l'a propusu. Speramu inse si tare credemu, cá batendu anim'a nóstrá pentru progresulu in cultur'a nationala, vomu intielege bine cá numai pe acést'a cale vomu poté ajunge la scopulu, ce urmarimú.

II.

Dupa acést'a espunere materiala a budgetului din anulu trecutú cu scopulu inaintarei problemei, ce asociatiunea si-a propusu venimú a Ve anuntia o realisare a scopului si mai inveselitóre. Inca la anulu 1861, candu s'a infintiatu acést'a asociatiune pentru ajungerea scopului seu a datú espresiune adoptata in unanimitate de a infintia trei sectiuni scientifique, anume: sectiunea filologica, sect. istorica si sectiunea sciintieloru naturali. Astadi Ve anuntiamu aceste sectiuni infintiate conformu regulamentului, ce D-Vóstra in adunarea gen. din an. trecutú l'ati votatu si care regulamentu s'a tiparitu si Vi se pre-

senta aci in cateva esemplare. Pre candu Ve prezentamu aci o lista despre membrii, cari s'au inscris a face parte din acele sectiuni ne marginimu a Ve raportá despre constituirea aceluor sectiuni ce s'a efectuitu in 10 Iuliu a. c. si anume:

In sectiunea filologica presied. dlu T. Cipariu, v-pres. dlu protop. si prof. I. Popescu, secret. dlu I. M. Moldovanu. In sectiunea istorica: pres. dlu G. Baritiu, v-pres. dlu dr. Ios. Hodosiu, secret. dlu dr. Il. Puscariu. Sectiunea istoria naturala, pres. dlu dr. P. Vasiciu, v-pres. dlu dr. D. P. Barcianu, secret. Eug. Brote.

Sectiunile in sensulu regulamentului avendu de a tiené in cursulu anului doue siedintie ordinare, ele si le-au regulatu in modulu urmatoriu: cá un'a siedintia ordinaria se se tiena inainte de adunarea gen., celu pucinu cu 20 de dile, ér' cealalta in lun'a imediatu urmátore dupa adunarea gen.; acést'a in considerare, cá sectiunile au de a lucrá preste anu si a raportá adunarei generali, de o parte, ér' de alt'a cá ele au de a esecutá conclusiunile adunarei pe anulu ce urméza, prin urmare raportulu 'lu voru face inainte de adunarea generala cu 20 de dile, ér' asupra esecutarei conclusiunei adunarei voru deliberá indata dupa inchiderea adunarei generale.

Aci este locul se amintimu, cá inaintandu-se la comitetu doue operate: a) Hygien'a poporala, b) Manualu de economia, puse la concursu; aceste doue operate transpunendu-se sectiunei sciintieloru naturali, acést'a sectiune a numitu atatu pentru un'a, catu si pentru cealalta lucrare comisiuni spre a esamina acele operate.

Negresitu cá tempulu fiindu pré scurtu, aceste comisiuni nu au potutu fi in stare se Ve presente opiniunea loru asupra aceluor elaborate. Nu ne remane decatu se le damu tempu pentru a profundá aceste elaborate intrate la concursu, a le esamina si a Vi le presentá impreuna cu opiniunea D-loru conformu regulamentului sectiuniloru la procsim'a adunare generala.

Speramu cá cu infintiarea acestoru ale nóstre trei sectiuni Ve vomu apropia din ce in ce mai curendu realisarea scopului ce acést'a asociatiune urmáresce, nedubitendu nici odata, cá ele, cá si asociatiunea intréga voru tinde pururea la progresulu nationalu romanu in ori-ce ramu de sciintia si de cultura.

III.

Cu vija placere Ve anuntiamu, cá fondulu asociatiunei nóstre s'a inmultitu cu o fundatiune de 500 lei noui, redusa in fl. 261 fl. 7 cr. a unui domnu, care doresce cá numele seu se nu se publice in modu oficialu, pana dupa mórtea sa, care mórte noi o dorimu se fia catu se póte mai tardiu. Fundatiunea este facuta pentru acei individi, cari sunt mai ocupati cu trebile asociatiunei, si relativu a comitetului.

Regularea acestei fundatiuni in modu formalu

si juridicu remane inca a se defini. Principiulu inse este datu, fundatiunea este adoptata, remane cá adunarea gen. insasi se o adopte.

IV.

Dlu cassariu Ve va presentá atatu starea cassei asociatiunei, si in legatura cu acést'a numele membriloru noui parte fundatori parte pe viétia si parte ordinari, catu si starea fondului academiei.

V.

Bibliotec'a a inceputu prin bibliotecariu a se regulá in modu sistematicu, numai dela tempulu de candu i-ati facutu onórea de a'lu alege de atare. Bibliotecariulu alesu de D-Vóstra in anulu trecutu avendu a studiá diversele sisteme, ce avea de urmá la punerea in buna ordine, n'a potutu pana acumu se compuna tóte registrele ale unei bibliotece bine organizate. Bibliotecariulu nostru inse ne dá asigurarea, si de acést'a nu ne indoimu, catusi de pucinu, cá in anulu ce urméza 'si va completá si terminá lucrarea sa, candu apoi ne va dá o icóna esacta despre bibliotec'a asociatiunei nóstre, constatamu inse si cu acést'a ocaziune, cá bibliotec'a nóstra s'a inmultitu in anulu trecutu cu 78 opuri in 88 volumi.

VI.

In urma avemu onóre a Ve presentá ratiociniulu cassei asoc. si fondului academiei pe anulu 1877/8 spre a'lu esamina si budgetulu pe an. 1878/9 spre a'lu luá in deliberatiune si a'lu votá.

In privinti'a budgetului si anume la positionea 21 pentru sectiunile asociatiunei observamu, cá in suma de 800 fl. propusa acolo se cuprinde si subventiunea pentru editur'a foiei asociatiunei si totuodata comitetulu conformu conclusului seu din 29 Iuliu a. c. vine a Ve propune cá acést'a fóia pe viitoriu si anume dela 1 Ianuariu 1879 se apara in sistemul de anale ale asociat. cu atatu mai vertosu, cá infintiate fiindu acumu sectiunile acestea inca voru trebui se concurga cu lucrarile si publicatiunile loru, ce aceea fóia are se contiena si se publice. Incatu pentru insusi formulatulu, asia dicundu, tehnicu si pentru terminulu de aparitiune pe septemana, luna, séu anu, se lasa in deliberatiunea sectiuniloru intrunite.

Ve rogamu cu totu respectulu a decide si asupra acestei propunerii a comitetului.

Din siedinti'a comitetului asociatiunei transilvane. Sibiuu in 29 Iuliu 1878.

Raportoru
Dr. Hodosiu.

Nr. 279—1878.

Procesu verbale

alu sedintiei comitetului asociatiunei transilvane din 13 Novembre a. c. 1878, sub presiedinti'a dlui Paulu Dunc'a, presenti fiindu dnii: E. Macellariu, I. Popescu, I. V. Rusu, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulatiu, B. P. Harsianu, Dr. I. Borci'a, I. Pred'a, Dr. D. P. Barcianu, D. Comsi'a, B. Petri, C. Stezariu, E. Brote, N. Petra-Petrescu si Dr. Iosifu Hodosiu.

Presiedintele deschidendu sedinti'a arata, ca concursele cari au intratu la diferitele stipendii si ajuto'rie, pentru multimea si varietatea loru, le-a impartitu intre mai multi referenti, cari voru veni la rendula loru cu opiniunile si propunerile sale.

§ 82. Dlu cassariu presinta conspectulu despre starea cassei asociatiunei dela ultim'a sedintia a adunarei generali tienuta in 5 Augustu a. c. in Simleu, pana astadi in 13 Novembre 1878, prin care se constata, ca intratele au fostu 1714 fl. 56 cr., ér' erogatele 445 fl. 98 cr. (Nr. 277.)

Conspectulu fiindu in regula s'a instruitu cu actele justificative, se ia spre sciintia si se aproba.

§ 83. Dlu cassariu presinta conspectulu despre starea fondului academiei, prin care se constata ca acelu fondu astadi in 13 Novembre face sum'a de 15,790 fl. 14½ cr. v. a. (Nr. 278).

Serve spre sciintia.

§ 84. Se presinta charti'a dlui advocatu dr. I. Maioru din Lugosiu in caus'a legatului facutu in favo'rea asociatiunei si a fondului academiei de repausatulu canonicu in Lugosiu Mateiu Kiss, prin care tramite pentru asociatiune 30 fl. in bani si 1 actiune „Albin'a“ a 100 fl., ér' pentru fondulu academiei 130 fl. in bani, cerendu ca actiunea séu se se schimbe aici séu se se tramita indereptu pentru a o schimbá acolo (Nr. 182). Dupa examinarea acteloru in causa, s'a adusu urmatoriulu conclusu:

Avendu in vedere dispositiunile legatari prin care testatorele a lasatu pentru asociatiune 200 fl. v. a., si pentru fondulu academiei asemenea 200 fl. v. a., comitetulu nu póte se primésca a face operatiuni de schimbu cu actiuni a caroru valóre variaza pe to'ta diu'a, ci primindu cei 30 fl. in bani tramisi pentru asociatiune si cei 130 fl. in bani pentru fondulu academiei, decide ca actiunea „Albin'a“ a 100 fl. valóre nominale se se tramita indereptu dlui advocatu dr. I. Maioru, rogandu'lu totu-odata ca restulu de 170 fl. pentru asociatiune si de 70 fl. pentru fondulu academiei se midilócésca a se transpune acestui comitetu catu s'ar' poté mai in graba.

§ 85. Dlu cassariu in numele seu si in numele celorulalti oficiali ai comitetului, cari au participatu la adunarea gen. din Simleu, presinta not'a speseloru de caletoria in suma totale de 83 fl. 96 cr. (Nr. 192).

Not'a fiindu in ordine si justificata, se ordina a se avisa cass'a pentru a respunde respectiviloru aceea suma in proportiune egala.

§ 86. Dlu cassariu presinta 2 conturi despre

tiparirea si brosiurarea ratiociniului asociatiunei pe anulu 1877/8 (Nr. 193).

Se aviséza cass'a a plati sum'a de tipariu cu 15 fl. la tipografi'a archidiecesana si sum'a de brosiuratu 5 fl. compactorului Ioanu Cristea.

§ 87. Primu-Secret. dlu G. Baritiu ca redactoru alu fóiiei „Transilvani'a“ cere a i-se avisá 160 fl. ca spese pentru tipariu, chartia, expeditiune etc. (Nr. 274).

Se ordina a se avisá cass'a pentru a respunde dlui primu-secretariu sum'a mai susu disa de 160 fl.

Se purcede la votarea ajutoriului de 20 fl. din fundatiunea „Emiliu Basiot'a Motiu Dembulu,“ la care au concursu 2 tineri.

Dupa examinarea acteloru ajutoriulu numitu s'a votatu in favo'rea lui Ioanu Pascu din Rosi'a studentu in clas'a II. gimn. in Blasiu, fiindu-ca acestu concurentu intrunesce to'te conditiunile puse de fundatoru.

§ 89. La stipendiulu Gallianu de 60 fl. au concursu 5 tineri.

Stipendiulu s'au votatu in favo'rea lui Valeriu Popu stud. in cl. IV. gimn. in Gherl'a, care intrunesce conditiunile fundatorelui si care a avutu acestu stipendiu si in anulu trecut.

§ 90. La stipendiulu de 400 fl. pentru unu tehnicu séu pentru unu ascultatoriu de filosofia au concursu 11 tineri, dintre cari prin majoritate de voturi stipendiulu s'a votatu in favo'rea lui Andreiu Bersanu din Darstea ascultatoriu de filosofia in Vien'a.

§ 91. La unu stipendiu de 60 fl. destinatu pentru unu elevu de agricultura au concursu 2 tineri, dintre cari dupa examinarea acteloru stipendiulu s'au votatu in favo'rea lui Georgiu Negru din Copsia mare in a II. cl. agronomica in Mediasiu.

§ 92. La 3 stipendii de cate 60 fl. destinate pentru ascultatorii de pedagogia au concursu 3 tineri.

Stipendiile s'au votatu concurentiloru anume: Ioanu Lapusianu din Grosi pedagogu in an. alu II. in Gherl'a; Ioanu Popu Davidu din Scorei pedagogu in cursulu alu II. in Blasiu si Gavrilu Carligu din Curtiusiu pedagogu in an. alu II. in Sibiu.

§ 93. La ajutoriulu de 20 fl. pentru sodali de meseria au concursu 20 de tineri. Ajuto'rie avendu de a se impartu numai la 5, acele s'au votatu urmatoriloru concurenti:

1) Ioanu Suciú din Secu pantofariu in Clusiu, 2) Teod. Popu din Cetatea de Balta cordonariu in Brasiovu. 3) Nic. Moisinu mesariu in Saliste. 4) G. Bogorinu din Ocn'a Sibiiului sodalu de cismariu in Sibiu. 5) Ioanu Moldovanu sodalu de pielariu in Abrudu.

§ 94. La ajuto'riele votate de societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci au concursu 10 resp. 13 tineri.

Acestu comitetu fiindu autorisatu a alege numai 8 dintre concurenti, ajuto'riele le au destinatu pentru urmatorii tineri: 1) Ioanu Comanu Stefanutia din

Resinariu la mesari'a de rotariu. 2) Ioanu Siordanu din Sacelu la mesari'a de templariu. 3) Aurelu Popu din Suceagu pentru mesari'a de rotariu. 4) George Potra din B. Hunyad pentru meseri'a de cismariu. 5) George Imbarusiu din Sibiu pentru meseri'a de papucariu. 6) Lazaru Talmaceanu din Sibiu pentru meseri'a de papucariu. 7) Arghiru Popu Bianu la meseri'a de faurariu. 8) Nicolae Comsia din Racovitia la meseri'a de mesariu.

§ 95. La 20 ajuto'rie de cate 12 fl. 50 cr. pentru invetiacei de meseria au concursu 50 tineri, dintre cari ajuto'riile s'au votatu pentru urmatorii: 1) Ioanu Zoica mesariu in Siomeu'ta mare. 2) Vasile Cristea pantofariu in Fagarasiu. 3) Ioann Silaghi pantofariu in Fagarasiu. 4) Moise Buda faurariu in Sebesiu. 5) Alesandru Popu mesariu in Brasiovu. 6) Ioanu Tiutiuanu pantofariu in Brasiovu. 7) Alesandru Danciu pelariu in Abrudu. 8) Ioanu Romanescu pantofariu in Sibiu. 9) Andronicu Comanu, croitoriu in Mediasiu. 10) Ioanu Baba pantofariu in Sibiu. 11) Ionu Hurubanu pantofariu in M. Osiorheiu. 12) Alese Comanicu pantofariu in Sighisio'ra. 13) Ciriacu Munteanu faurariu in Turd'a. 14) Georgiu Forasiu butariu in Dev'a. 15) Liviu Vezanu cococariu in Alb'a-Iuli'a. 16) Nicolau Stefanu templariu in Elisabetopole. 17) Camilo Petri tipografistu in Sibiu. 18) Stefanu Lesianu pantofariu in Clusiu. 19) Demetriu F. Negru pantofariu in Clusiu. 20) Ioanu Comsia ciobotariu in Brasiovu.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede dd. protop. I. V. Rusu, protos. dr. Il. Puscariu si cons. E. Macellariu.

S'au cetitu si verificatu prin d-nii: E. Macellariu mp. I. V. Rusu mp. Dr. Il. Puscariu mp.

P. Dunc'a mp., Dr. Ios. Hodosiu mp.
presiedinte. secretariu.

Cathalogulu

cartiloru romanesci, care se afla de vendiare in Orasthia (Szász-Város) si se potu comanda, pe langa pretiulu comptant, la tipografulu si librariulu de acolo dn. Fr. Schaeser.

	fl. cr.
Archivu pentru filologia si istoria 1867—1871½ de Timoteu Cipariu. Blasiu formatu 4-o pag. 799	6 —
Fóia pentru minte, ânima si literatura. Brasiovu, 1861, 1862, 1863—4*) 4-o	6 —
Dionisiu Fotino. Istoria generala a Daciei. Bucuresci. 8 vo. 2 tomuri	3 —
Disertatiune istorico-critica si literara despre originea romanilor etc. de Basiliu Maniu. Timisio'ra 1857. 8-vo pag. 645	3 —
Chronica Romaniloru de G. Sincai, 3 tomuri. Iasi 1853. 4-o	6 —
Tesauru de monumente istorice pentru Romani'a de A. Papiu Ilarianu. Bucuresci, 1862—4. Form. 4-o 3 tomuri	6 —
Archiva istorica a Romaniei, de B. Petriceicu Hasdeu, dela 1865—7. Form. 4-o 3 tomuri	6 —
Michailu Cogalniceanu, Letopisitiele (Analele) Moldovei, edit. 1845, 1846, 1852. 4 o, 3 tomuri	8 —

*) Pline de documente nationali si altu materialu istoricu.

	fl. cr.
Istori'a pentru inceputulu Romaniloru in Daci'a, de Petru Maioru, la Buda 1812. 1 tomu 4-o. pag. 348 (rarum)	3 —
Magazinu istoricu pentru Daci'a de A. T. Laurianu et N. Balcescu, Bucuresci 1845—7. Form. 8-vo, 5 tomuri	5 —
Archiva romanésca sub redactia lui Michailu Cogalniceanu, edit. a dou'a, Iasi 1860. Form. 8-vo, 2 tom.	2 —
Dacia literara sub redactia lui Michailu Cogalniceanu, editi'a a doua cu 3 stampe. Iasi 1859. 8-vo pag. 350	1 50
Dreptulu naturale privatu de Simeonu Barnuti, Iasi 1868	1 50
Istori'a Tierei romanesci de fratii Tunuslii, tradusa de G. Sionu. Bucuresci 1863. 8-vo	1 —
Studii sistematice in economi'a politica, de D. P. Martianu, Bucuresci. 1858 (rarum)	1 50
Codicele civile austriacu universale 3 parti. Viena. 1860	5 —
Codicele penale austriacu, rom.-germ. Viena. 1853	2 —
Codu comunalu, colectiune de tote partile legiuriloru promulgate pana la a. 1871 de I. M. Bujoreanu. Edit. II. Bucuresci 1871. 580 pagine	2 50
Istori'a contimpurana dela a. 1815 pana in dilele nostre de P. I. Cernatescu, profesor, Bucuresci. 1871.	1 50
Cursu de poesia generale vol. I. de I. Eliadu Radulescu, Bucuresci 1868 (rarum)	2 —
Opurile lui Caiu C. Tacitu, trad. de Gavr. I. Munteanu, tip. sub auspiciile societatei acad. Sibiu 1871 8-vo mare, 614 pagine	2 80
Cestiunea Orientului in faci'a dreptului european, de Sava N. Sioimescu, Bucuresci 1868	—70
Ierusalimulu liberatu, poema epica de Torquato Tasso, cu 21 de ilustratiuni, tradusu si tiparitu in 2 tomuri de L. Eliadu. Bucuresci, 1852, bros. (rarissimum)	2 —
Impressiuni de calatoria in Romani'a, de A. Pelimon, Bucuresci 1859 8-vo mare 279 pag.	1 —
Studii politice asupra Romaniei, de Emanuilu Quinezu, Bucuresci 1866 8-o 244 pag.	—80
101 fabule de Georgie Sionu, dedicate M. Sale Dómei Elisabeta, Bucuresci 1869	1 80
Din poesiile lui George Sionu, 8-vo 294 pag.	1 80
Elemente de filosofia dupa W. T. Krug de T. Cipariu, Blasiu 2 tomuri 1851—3	2 —
Elemente de limb'a romana dupa dialecte si monumente vechi, de Tim. Cipariu, Blasiu 1854	1 —
Vasilie Alexandri Doine si Lacrimióre edit. II. Iasi 1863. 8-vo tipariu meruntu 463 pagine	2 —
Meditatii, Elegii, epistole, satire si fabule, de Grigorie Mich. Alexandrescu, Bucuresci, 1863. Formatu 8-vo mare, pag. 414	3 —
Poesii noue, de I. C. Fundescu. Bucuresci 1868	86
Studii istorice asupra originei natiunei romane, de Marco Antonio Canini, Bucuresci 1858	—50
Poesi'a romana. Cercetare critica, de Titu Maiorescu. Urmata de o alegere de poesii. Iasi 1867	—70
Contra Scólei Barnuti, de Titu Maiorescu. Iasi 1868	—40
Histori'a romana nationala pentru tinerimea romana, de dr. Atan. M. Marienescu, Fascio'ra I. si II. Sibiu 1861	—50
Panteonulu romanu Portretele si biografiile celebratiloru romane tom. I. 8-vo mare, tipariu elegantu. De Iosifu Vulcanu. Pesta 1869	1 50
Vechia mitropolia ortodocsa romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei de Nicolae Pop'sa. Sibiu 1870 8-vo mare, 352 pagine	1 50
Petru Raresiu, principele Moldaviei, novela istorica de dr. At. M. Marienescu. Sibiu 1862	—50
Cronicele nóstre. Conferentia publica tinuta in sala Ate-neului de B. Ales. Urechia edit. II. Buc. 1867	—25

	fl. cr.		fl. cr.
Romänische Dichtungen in's Deutsche übersetzt von S. M. Hermannstadt 1851. pag. 90. Coprinde 34 de poesii in ambele limbi		Acte si Fragmente istorice bisericesci de T. Cipariu. Blasiu, 1855 bros.	1 40
Romani'a sub principele Bibescu 1842—1848 de C. D. Aricescu. Bucuresci 1862	-25	T. Cipariu. Principia de limba. Blasiu	1 50
Poesia si prosa, de Iustinu Popfii. Oradea mare 1870	-25	Cuventu la inaugurarea asociatiunei romane transilvane, insogitu de apologia sau anticritica prea instructiva de T. Cipariu. Blasiu 1862	-50
Studii critice asupra istoriei romane. Lucca Stroici parintele filologiei latino-romane de B. P. Hasdeu. Bucuresci 1864	1 -	Poesiile lui Andreiu Murasianu. Brasiovu, 1862 (rarum)	1 20
Originea familiei Vladu nobile de Selisce, scrisa de Aloysiu Vladu de Selisce. Logosiu 1865	-25	Acte sinodali ale bisericeii romane de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu, de I. M. Moldovanu. Blasiu 1869	1 10
Actele conferentiei tinute de romanii gr. catolici de Alb'a Iulia la Alb'a Iuli'a. Blasiu 1871	-25	Colonistii germani si Romani'a de D. P. Martianu, a dou'a edit. cu mai multe adnexe. Buc. 1871 (rarum)	-70
Trecutul si er'a noua de Constandin A. Cretulescu. Bucuresci 1860	-40	Romanii si constitutiunile Transilvaniei de dr. Ios. Hodosiu, 1871,	-50
Actele privitoare la urdirea si infintiarea asociatiunei transilvane si adunarie generale dela 1861 pana la 1866. 6 fasciclii bros.	-25	Protocolulu siedintieloru conferentiei nationale romanesci din Ianuaru 1861, cu unu comentariu de G. Baritiu. Brasiovu 1861	-30
Vocabulariulu completu la opurile lui C. I. Cesare dupa Crusius de dr. V. Glodariu. Brasiovu 1871	3 -	Puterea armata si art'a militara dela intemeierea principatului Valachiei pana acumu de Nicolae Balcescu. Iasi 1844 (rarissimum)	-50
Annale societatiei academice dela 1867 pana la 1871 cu portretulu lui Georgie Lazaru	1 80	Apellu la tote partidele, urmatu de increderea in sine, de C. A. Rosetti. Parisu (rarum)	-50
Echo-ulu resboiului. Baltic'a. Dunarea. Marea négra. Dupa Leuson le Duc, de P. Peretiu. Bucur. 1855	3 -	Limb'a nationala si limbile straine in scólele Romaniei, de G. L. Frollo, profesoru 1877 Buc.	-30
Traianu in Daci'a, resbelulu Romaniloru cu Dacii 102—105. Poema istorica de A. Pelimon. Bucuresci 1860	-60	T. Maiorescu Critice, Bucuresci 1874. 8-o 466 pag.	2 80
Die romanische Amtssprache, cu vocabulariu germano-romanescu, de I. S. Puscariu, Sibiiu 1864	1 -	Bibliografi'a Daciei. Indice de Ales. Odobescu	-30
Formulari de Documente, Eshibite si Espeditiuni etc. de I. S. Puscariu. Vien'a 1862	1 -	Viati'a lui C. I. Agricola, dupa Tacitu trad. de G. I. Munteanu, insogita de textulu latinu. Brasiovu.	-40
Poesii populare ale romaniloru adunate si intocmite de Vasile Alexandri. Bucuresci 1866, (Balade. Doine. Hore. Suplementu). 440 pag.	-50	Petitiune substernuta M. Sale c. r. de catra 1493 romani din Transilvani'a 1867 romanesc si nemtiesce Brasiovu 1867	-20
Baritiu et Munteanu Dictionariu germano-romanu, Brasiovu, 1853—4. 55 cöle, legatu*)	4 -	Traianu, diariu politicu si literariu an. 1869 Red. B. P. Hasdeu. Bucuresci, foliantu, legatu, plinu de documente, poesii, disertatiuni	5 -
Istori'a Romaniloru din timpurile cele mai vechi pana in dilele nöstre, de A. Treb. Laurianu edit. II. Bucur. 1862	5 -	Dictionariu etimologicu latino-romanu alu societatiei academice de 184 ^{1/2} cöle si Glossariu de cuvente straine 37 cöle, ambele acestea opuri mari cu	16 -
Vocabulariu de limb'a germana si romana de dr. Teodoru Stamatii. Iasi 1852 pag. 760	2 50	Revist'a romana publicata de 12 colaboratori intre anii 1861 et 1863 in Bucuresci, 18 tomuri 4-o, de mare valöre	10 -
Vocabulariu romano-germanu, de dr. G. A. Polizu et G. Baritiu. Brasiovu 1857. pag. 606 leg.	3 50	Convorbiri literarie dela Iasi, cursulu aniloru 1875—1876—7	6 ^{1/2} -
Vocabulariu romanu-nemtiescu, compusu si inavutitu de Sab. Popu-Barcianu Sibiiu 1868 bros. 305 pag.	3 -	I. C. Fundescu Flori de campu. Bucur. 1864	-80
Sistemulu metricu, manualu pentru invetiatori etc. de Basiliu Petri Sibiiu 1875	2 -	Istori'a politica si sociala a Romaniei de Elias Regnault, trad. de Ioanu Fetu, Iasi 1856	2 40
Actele societatiei Transilvani'a. Bucur. 1869. 4-o	-30	Elemente de limb'a romana dupa dialecte si monumente vechi, de T. Cipariu. Blasiu 1854	75
Cuventarea mitropolitulu Alesandru St. Siulutiu tinuta in conferenti'a regnicolara din A.-Iuli'a 1861	-30	Formulariu de protocöle si eshibite judecatoresci civile..., traduse sub ingrijirea mai multoru juristi practici. Sibiiu 1865	2 -
Cuventu de deschidere a adunarei generale a reuniunei romane in Cernauti, de Al. Hormuzache 1862	-20	Actulu de fundatiune alu scöleloru nationale romanesci din Brasiovu si Legatele lui Ioanu Iuga de Bacia. Brasiovu 1864 (rarum)	-20
Adres'a episcopulu Eug. Hacman in caus'a scölei reale din Cernauti, 1862	-20	Gramatic'a limbei romane partea I. si II. de T. Cipariu, opu premiatu. Bucuresci 1870—7	3 50
Formularii pentru procedur'a criminala din 29 Iuliu 1859 dupa edititiunea ofic. Sibiiu 1865	-40	Viati'a, operele si ideile lui Georgie Sincai din Sinca, de A. Papiu Ilarianu, insogitu de respunsulu lui G. Baritiu; cu 14 annexe. Bucuresci 1869	1 -
Tractatu de steneografia, de Elie Bosianu Buc. 1861	-50	Pecatele tineretieloru. Amintiri din junetie. Fragmente istorice. Neghin'a si Palamid'a. Negru pe albu. De Cost. Negruzzi. Iasi 1857	1 50
Tentamen criticum in lingvam romanicam, auctore A. Treb. Lauriano. Viennu 1840. 8-o pag. 298	1 -	Nou atlas de geografia (testu romanescu), edit. a 5-a. Bucuresci, legatu	-50
Alexandru P. Ilarianu Istori'a Romaniloru din Daci'a superiöra, 2 tomuri completu, Vien'a 1852 legata (rarissimum)	3 50		
Crestomatia sau Analecte literarie de T. Cipariu. Blasiu 1858 bros.	1 -		

*) Uniculu exemplariu ce se mai afa de vendiare.